

Zastopniku naroda.

Ponosna si lahko, ameriška Slovenija, dobila si moza, ki je govoril in govori v Tvojem imenu. Njegov glas seže od Atlantika do Pacifika in še dalje gre — do Lona in Pariza in ne naleti na gluha ušesa onih, ki hočejo dati svobodo našemu milemu slovenskemu narodu. Dolgo, dolgo časa smo stikali za zastopnikom, iskali smo najprimernejšega moža, ki bi govoril v našem imenu, pa je bil ves trud zastoj.

Obupavali smo še skoraj, videč, da ni med najspodobnejšimi nobeden dodobra sposoben prevzeti te težavne naloge. Toda glej, pojavil se je neznan, nepoznan in še pred par dnevi tako malenkosten! Hipoma se je prekrstil in izpregovoril v tvojim imenu, ameriška Slovenija!

In če ni o skorajšnjem osvobođenju dozda nobeden ni slutil, mora biti o njem vsakdo prepričan, ker se je vendar postavil za nas najnaprednejši, najbolj požrtvovalen in najbolj zaslužen lažnaprednjak.

Ponovimo torej vstotič zgodbo:

Prvi osmutek slovenski Ligi so dali člani društva Pržern v Pueblo, Colo. Ideja se je bliskovito razširila po celi Ameriki in zadobila veliko pristašev in veliko nasprotnikov.

Ko so začeli na debelo mesariti in klati naš narod v starem kraju in ko so nekateri rojaki izprevideli, da v tem klanju ni prav nobene časti in zasluge, so sklenili opozoriti Slovence v Ameriki na krivice, ki jih zadaja našim ljudem v domovini avstrijska vlada.

Razen nekaterim trmoglavcem je bilo vsem takoj začetkoma jasno, da takozvano umiranje za domovino ne more prinesiti ničesar dobrega, pač bo pa le poslabšalo žalosten položaj Slovencev.

Oni so zatirani, zaničevani in na smrt obsojeni; mi smo prosti, svobodni in gledamo z jasnim pogledom v bodočnost. Oni ne smejo niti s pogledom označiti, kako jim je pri duši; mi lahko javno in svobodno govorimo. Nad njimi se izvrši smrtna obsodba, če si predrznejo krivičnemu gospodarju očitati krivice; mi lahko javno in odločno obsojamo krivice, nam je dovoljeno delati za izboljšanje nas vseh in če poskušamo izboljšati razmere, v katerih živi naš narod, vemo, da nam nikdo ne bo branil.

Slovenski narod je razdeljen v dva dela: zatirane sužnje in v ljudi, ki uživajo svobodo pod zaščito zvezdne zastave.

Ker je dolžnost brata pomagati trpečemu bratu in ker nas vežejo z domovino vezi, ki bodo šele s smrtjo prekinjene, se je porodila med nami misel, da bi se združili in pomagali na ta ali oni način.

Tako se je zgodilo, da je bila Slovenska Liga ustanovljena. Če bi ostalo pri sami ustanovitvi, bi bilo morda še najboljšo. Toda v prevelikem navdušenju so napravili nekateri prevelik korak. Dan po ustanovitvi je bila slovenska Liga pokopana in zategadelj nima potemtakem nikdo pravice govoriti v njenem imenu.

Med našimi vrstami so bili namreč ljudje, ki so mislili da sta z ustanovitvijo že zasigurana slovenskemu narodu svoboda in obstanek.

In na tem mestu pribijemo, da so ti ljudje celi stvari veliko več škodovali kot vsi cesarskokraljevi listi in cesarskokraljevi patriotje.

Začeli smo graditi trdnjavo Slovenstva v Ameriki. Ko je bil temelj zasilo postavljen, so splezali zidarji po drogih v višino, začeli so delati streho in raz streho pripovedovati začudenim bratrance, kako močan in nezavesten je zid.

Tedaj se je razstrosila po deželi predrzna trditev, da bo zmagal oni, ki se bori za pravico in da bo vsled tega postal naš narod z vsemi bližnjimi sosedi vred samostojen gospodar na svoji zemlji. To se baje mora zgoditi, ker kot je narod opravičen do življenja, ker oni, ki se borijo za nas, morajo zmagati in ker je tisoč let sužnosti za naš narod več kot dovolj.

Kar je bilo previdnih in razsodnih so temu oporekali, češ, da iz zaklenjene ječe ni tako lahko stopiti v svobodo kot je lahko prestopiti lužo na cesti.

S tem, da so bili takih misli, so si nakopali velik in neodpušljiv greh.

Danes se nahajamo na istem stališču kot smo se nahajali lansko leto 10. marca. Razlika je morda le to, da ima tajnik Slovenske Lige v rokah tretino telegrama zastopnika srbske vlade, da mora pravična stvar zmagati in da bodo te zmage v obili meri deležni tudi Slovenci. Žalostno, če je uspeh celotnega dela en sam telegram, naslovljen na človeka, ki ima za ameriško slovenstvo morda manj zaslug kot kak naš duševno omejen rojak, ki se pri vsaki priliki desetkrat zaporedoma pridruži za avstrijskega cesarja.

Če hočemo, da bomo kaj dosegli, začnimo graditi iznova, gradimo temeljito, premišljeno in s prevdankom.

Če nočemo, ostanimo to, kar smo, pa mir in konec besed. Mlatva prazne slame je nam še vedno škodovala, najbolj nam pa škoduje zdaj v tem usodepolnem času.

Šele tedaj, ko bo v vsaki najmanjši slovenski naselbini večina prepričana, da je organizacija vseh ameriških Slovencev za naš narod takorekoč življenskega pomena, naj bi se začelo naše delovanje. Šele tedaj bo lahko imel kdo pravico govoriti v imenu slovenskega naroda v Ameriki.

Upamo, da ta čas ni več daleč. Prepričani smo pa tudi, da bodo tedaj v imenu naroda govorili možje, ki bodo povsem drugačni kot je njegov sedanjí zastopnik.

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way or box 57, Brad dock, Pa.

Podpredsednik: ALOIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik: JOHN GOUZE, Box 105, Ely, Minn.

Zaupnik: LOUIS COSTELLO, Box 583, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEC, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

MIKE ZUNICH, 421—7th St., Joliet, Ill.

PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.

JOHN AUSEC, 5427 Homer Ave., N. E. Cleveland, O.

JOHN KRZISNIK, Route 2, Burley, Idaho.

POROTNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.

JOSEPH PISHLAR, 308—6th St., Rock Springs, Wyo.

G. J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, šte. 1, Ely, Minn.

LOUIS CHAMPA, od društva sv. Srca Jezusa, šte. 2, Ely, Minn.

JOHN GRAHEK, st., od društva Slovencev, šte. 114, Ely, Minn.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljave, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse pri- tožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bo- de oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Pomanjkanje delavcev v jeklarski obrti.

Newyorskí kapitalistični list "Times" je prinesel neki dopis iz Pittsburgha, iz katerega pos- nemamo sledeče:

— Vsed velikanskih naročil jek- lenih in železnih izdelkov ter delavskih nemirov, je prišla jek- larska obrt v velike zadrege. Domneva se, da bo dežela prišla kmalu v resne nepravilke in in- dustrijskem oziru. Delavski agita- torji so na delu in podpirajo delavce zoper podjetnike; izgle- da, da imajo ti agitatorji veli- kanske svote denarja na razpo- lago. Družbe so primorane z vsa- kim dnem priboljševati plače, ker se nikdar ni bilo pomanjka- nje delavcev v taki meri. Vsak lahko dobi delo, kdor le hoče.

— Različne družbe so napravile lepe kupčije, kljub temu, da se imel velike zapreke od raznih strani. Samo The Jones and Laughlin Steel Co. je v zadnji kratkem času kupila od raznih družb 50.000 ton surovega žele- za, največ od Pittsburgh Steel Co.-je, ki izkoplje mesečno 15 ti- soč železne rude. Ko bo imela ti- pittsburska družba dogotovljen- lastne tovarne, potem bo sam- producerala iz tega železa. Neki druga pittsburska rudarska dru- žba ima mesečno za 19.000 ton naročil. Bethlehem Steel Co. je kupila od neke družbe v Penni 6.000 ton po \$20. Ista družba ima drugo naročilo za 5.000 do 6.000 ton surovega železa za neko kom- panijo, ki izdeluje potem jeklo.

— Reading Iron Co. je napra- vila pogodbo za 5.000 ton po \$19.50. Kanadske družbe kupi- jejo 20.000 ton železa. Več družb v Buffalu je prodalo že nad 100 tisoč ton. American Radiator Co. je sama kupila od 30.000 do 35.000 ton. Dalje je neka cleveland- ska tvrdka prodala zadnji mesec 120.000 ton različnega železa. V Chicago imajo naročil za več kot 50.000 ton.

— Razni izdelovalci tračnic imajo velikanska naročila, kate- ra pa ne bodo mogli prej izgotovi- ti kot do julija 1917. Mnogo naročil niso hoteli sprejeti po- stari cení \$28.00 za tona; s pr- vim majem so ceno povisali na \$35. Mnoge železniške družbe so poskušale oddati svoja naročila še pred prvim majem, in si takó prihraniti \$5.00 pri toni. Bur- lington družba je še pravočasno povečala svoje naročilo za 75.000 ton. Skupna naročila za trač- nice bodo 1. 1917 gotovo dose- gla rekord.

— Dalje se je pričelo v deželi graditi številne ladje, pri kate- rih se potrebuje ogromno množi- no jekla. Samo The Sun Co. v New Jersey ima naročilo za osem- najst desetstotonskih ladij; in- sler jih mora dogotoviti v tri-

setih mesecih. Dalje ima ista druž- ba zgraditi več 15.000-tonskih pa- rikov. Ta družba mora sedaj je- klo plačevati dvakrat dražje, kot drugače.

Veliko je družb, ki imajo kon- trakte za grajenje mostov, poslo- pij itd., ki pa ne bodo mogle z delom pričeti, ker ne bodo mogle dobiti potrebnega materiala, ker ni delavcev, da bi ga izdelovali, ekatere take družbe, med njimi American Bridge Co. je napra- vila z neko jeklarsko družbo kon- trakt za \$84.50 za tona; pred 18 meseci bi lahko dobila tona za \$50. Veliko je družb, ki rade pla- čajo \$5.00 do \$10.00 več, ako jim naročeno železo takoj pošljejo.

Te visoke cene je največ pripi- sovati pomanjkanju delavcev. Od prvega maja naprej bodo morale jeklarska podjetja dajati veliko boljše plače; preračunali so, da bodo dobili letos delavci v jeklarskih tovarnah \$20.000.000 več plače kot lansko leto. Skoro vse kompanije so bile primorane priboljšati za deset odstotkov ali več; s tem je na boljšem 500 ti- soč delavcev. Zadnjič so te druž- be priboljšale plače 1. februarja za deset odstotkov. Toraj imajo sedaj delavci za 20 odstotkov več plače, kot so jo imeli 1. januarja.

Vesti iz Belgrada.

Belgrad, 16. marca 1916.

— Te dni se je vrnilo v Bel- grad zopet večje število rodbin. To so večinoma uradniške rodbi- ne in rodbine bogatejših slojev, katere so bile razsejane po vseh krajih v Srbiji, zapuščene od oče- tov, sinov in bratov, kateri so odšli v inozemstvo. Med drugimi so se vrnil državni svetnik Niko- la Gjorgjević in vseučilišni profe- sor Giga Geršić, bivši srbski ge- neralni poslanik na Dunaju, dr. Maksim Dimitrijević, vpokojeni polkovnik in bivši upravitelj kraljevega dvora Jovan Pavlo- vić in N. Ilkić, arhitekt v stavb- nem ministrstvu.

— Ko se je vojska pričela, se je deloma popravljalo omrežje električnega tramvaja. Vsa ta po- pravila pa še oddaleč niso bila dogotovljena. Tudi tu je bila pr- va naloga c. in kr. stavbnega od- dela ne samo da popravi tram- vajsko progo, katere je bila vsled bombardiranja poškodovana, am- pak da dokonča vsa popravila, ka- tera so že pričeli Srbi. Razun te- ga so zgrajene tudi nove proge, katere vodijo k raznim bolnišni- cam. Zaraditega je zgrajenih no- vih prog za 2.500 metrov. Nove žice se je moralo napeljati za 4.420 metrov, a stare žice se je moralo popraviti v dolžini 1.530 metrov. Od 1. februarja se smejo na tramvaju voziti tudi civilne osebe. Dnevno se pelje povpreč- no 8.000 oseb. Razen tega se u- porablja 30 do 40 voz tudi za pre-

voz raznega materiala.

Nihče neče \$1000.00 nagrade.

Torej druga ponudba!

VSAK POSAMEZEN DOBI PROSTO VONŽJO IN VSE STROŠKE POVRNENE ZA OGLEDATI NAŠE KRAJE, ČE NE DOBI RAZMER NATANKO KAKOR JE ZDOLEJ OGLAŠENO.

1. Vsakdo, ki ve za lepšo deželo, boljjo zemljo in večje splošne pridelke in da se kupi zemljo za isti denar ali ceneje, kot tukaj.
2. Vsakdo, ki mi pokaže čisto zemljo v ravnini, da se dobi aker v najem ceneje kot \$4.00. V kolikor je meni znano se niti za ta denar ne dobi.
3. Vsakdo, ki mi pokaže sigurno podjetje ali banko v Ameriki, ki plača več vlagateljem, ka- kor pa naša čista zemlja v ravnini.
4. Vsakdo, ki mi pokaže v Ameriki kraj, kjer ra- ste vinska trta bolje kot pa tukaj.
5. Vsakemu kupcu zemlje z gozdom v ravnini, ki se obveže isto izčistiti, plačam vožnje stroške, ne glede kje in od koga kupi zemljo.

NAŠ NAMEN JE: GOZDOVE IN MLAKE IZTREBITI IN NAREDITI TRATNIKE IN POLJA. PO SVOJI SLABI MOČI BOM PRIPOMOGEL, DA SE NAPRAVI DEŽELA MEDU IN MLEKA.

Rojaki, ki imate denar, k vam se obrnem, naložite ga v naši ravnini. Zemlja vam bode izvršno poplačala vaš ka- pital. S tem ne menim kupiti gozd in ga držati, to ne ko- risti deželi niti kupcu. Zemlja se mora takoj čistiti. Tu- kaj so polja, ki so plačala toliko najemnine za aker, za ko- likor ti jaz prodam aker v gozdu.

MARSIKDO SE BO ČUDIL, DA SE RAVNO SLO- VENCEM PONUDI TAKA PRILOŽNOST.

NATO IZJAVLJAM, DA SE NUDI VSEM LJU- DEM, KER V SPLOŠNEM PRIMANJKUJE KAPITALA ZA UREDITI DEŽELO IN JO POSTAVITI V PRVO VR- STO KAMOR SPADA.

Tu je na milijone akrov gozda, ki čaka čiščenja, da se napravi polje, ki ga ni boljšega na svetu. O tem se lah- ko sam prepričaš pri čisti zemlji. Slovincem jaz ne bom razlagal, kaj raste tukaj, pridi in oglej si zemljo in se boš sam našel. Jaz ne ponujam nekaj zastoj, temveč dežela sama te vabi, da naložiš denar tukaj. Zato boš bogato po- plačan. Garantiram pač vsakemu, da bo naša zemlja v ravnini za poljedelstvo najdražja, ko bo enkrat vsa či- sta. Kajti pridelava se vsega tolik ona aker, kakor kjerkoli drugje. Podnebje je dobro in milo, voda izvrstna in deže- la bo bolj zdrava kot kjerkoli, ko bo vsa čista.

Imam nekaj kosov v gozdu, ki jih čistim, in garanti- ram večje letne obresti, kakor v vsaki banki. Obenem bo p asvet za polovico do dvakrat toliko vreden.

KOMUR ENAKA PODJETJA NE UGAJAJO, ONEMU NI MOGOČE VEČ SVETOVATI. PRIDI V MISSOURI, OGLED SI ZEMLJO IN NIHČE TE NE BO SILIL, AKO NE BOŠ GOTOV, DA BO TVOJ DENAR NAJBOLJE ULO- ŽEN.

Ne hodi k meni, niti kakemu drugemu agentu zemlje. Idi torej naravnost k kmetom in prepričaj se boš, kakšna je naša dežela.

Vsak posamezen dolar se krvavo rabi za razvitje in čiščenje. Naloži ga in najbolje se bo obrestoval.

FRANK GRAM, Naylor, Mo.

